

Bariery we współpracy
przedsiębiorców ze szkołami
kształcącymi kadry
na poziomie wyższym
dla potrzeb branży hotelarskiej

Bariery we współpracy
przedsiębiorców ze szkołami
kształcącymi kadry
na poziomie wyższym
dla potrzeb branży hotelarskiej

Opracowanie na podstawie Raportu
„Bariery we współpracy przedsiębiorców ze szkołami
kształcącymi kadry na poziomie wyższym
dla potrzeb branży hotelarskiej”
przygotowanego przez dr. Mariusza Barczaka
(Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy)

Celem zaprezentowanych w raporcie wyników badań było ustalenie czy we współpracy szkół wyższych kształcących kadry na potrzeby branży hotelarskiej z przedsiębiorcami występują bariery, a także – jeśli występują – ustalenie źródeł ich pochodzenia.

Raport opublikowany jest na stronach Sektorowej Rady ds. Kompetencji Turystyka:

<http://www.pracodawcyturystyki.pl>

<http://www.sgh.waw.pl/sektorowa-rada-turystyka>

Charakterystyka kształcenia kadr dla potrzeb branży hotelarskiej w szkołach wyższych

W Polsce kwalifikacje pełne na poziomie wyższym nabywane są w szkołach wyższych o profilu ogólnoakademickim lub praktycznym. Funkcjonuje 386 instytucji szkolnictwa wyższego, przy czym 239 to instytucje niepubliczne, a 147 instytucji to instytucje publiczne.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w uczelniach wyższych kształciło się 1230,3 tys. studentów.

Na polskich uczelniach występują jedynie trzy kierunki wprost odnoszące się do branży hotelarskiej tj.:

- „gastronomia i hotelarstwo”;
- „hotelarstwo i animacja czasu wolnego”;
- „turystyka międzynarodowa, hotelarstwo i usługi czasu wolnego”.

Charakterystyka rynku hotelarskiego w Polsce

Kształcenie na poziomie wyższym na kierunkach hotelarskich powinno odpowiadać na potrzeby branży hotelarskiej, w której od dwóch lat obserwowane jest wyraźne spowolnienie. Jego odzwierciedleniem jest zmniejszanie się liczby nowo otwieranych obiektów w poszczególnych latach. W roku 2018 na rynku funkcjonowały 2592 obiekty (o 52 obiekty więcej niż w roku 2017). Jednak obecny wzrost wielkości podaży na rynku hotelarskim daleki jest od średniej z okresu od roku 2000 do 2018.

Przyrost liczby obiektów zanotowano w 13 województwach, spadek tylko w 2, a w jednym – pomorskim – liczba obiektów nie uległa zmianie. Jednocześnie we wszystkich województwach nastąpił przyrost liczby pokoi. Największe obiekty budowano lub rozbudowywano w województwie mazowieckim, gdzie przybyło 1542 pokoi, natomiast na Dolnym Śląsku było to 1011 pokoi.

Wzrost podaży w branży hotelarskiej – mierzonej liczbą obiektów i pokoi – wynika m.in. ze wzrostu liczby turystów, a także odwiedzających jednodniowych, dla których hotel jest bardzo często miejscem spotkań biznesowych.

Istotnym elementem jest zmiana w podaży usług noclegowych, która dotyczy przede wszystkim spadku podaży w obiektach 1 i 2 – gwiazdkowych oraz dynamicznego jej wzrostu w obiektach 5 – gwiazdkowych. Taki stan rynku wskazuje na zapotrzebowanie na absolwentów, posiadających kompetencje umożliwiające zaspokajanie rosnących oczekiwań gości hotelowych.

Klasyfikacja barier w podejmowaniu współpracy szkół wyższych z otoczeniem gospodarczym

W literaturze przedmiotu wskazuje się następujące bariery:

- bariery mentalno-kulturową;
- bariery zachowań organizacyjnych – niechęć do podejmowania ryzyka;
- bariery informacyjne – słabe kontakty obu środowisk;
- bariery finansowe – niechęć do podejmowania inwestycji w projekty B+R;
- bariery organizacyjne;
- bariery prawne.

Na podstawie przeprowadzonej analizy zidentyfikowanych barier można stwierdzić, że wśród barier występujących jednocześnie po obu stronach, dominują bariery społeczno-kulturowe, których przezwyciężenie zajmuje znacznie więcej czasu niż przezwyciężenie barier finansowych czy też biurokratycznych. Różne podejście do współpracy wynika m.in. z różnic w celach działania uczelni i przedsiębiorców. Uczelnie nastawione są przede wszystkim na rozwój nowej wiedzy i prestiż środowiska, natomiast dla przedsiębiorstw najważniejszy jest rozwój nowych produktów i usług, a także osiągnięcie celów przedsiębiorstwa. Na relacje obu środowisk silnie negatywnie oddziałuje także tak zwana luka komunikacyjna, której występowanie wynika zarówno z działalności po stronie nauki jak i biznesu.

Pracownicy nauki niedostatecznie często zastanawiają się jak wyniki ich prac będzie można wykorzystać praktycznie i nie mają wiedzy na temat potrzeb przedsiębiorstw. To wszystko sprawia, że szkoły wyższe uważane są wciąż za bardziej pasywną stronę.

Podejście do współpracy wynika [...] z różnic w celach działania uczelni i przedsiębiorców. Uczelnie nastawione są [...] na rozwój nowej wiedzy i prestiż środowiska, dla przedsiębiorstw najważniejszy jest rozwój nowych produktów i usług.

Bariery we współpracy szkół wyższych z przedsiębiorcami branży hotelarskiej w świetle wyników przeprowadzonego badania

W badaniu zastosowano sondaż jako metodę badawczą oraz kwestionariusz ankiety jako technikę badań.

W badaniach wzięło udział 25 uczelni i 50 przedsiębiorstw.

Wśród uczelni 13 podmiotów stanowiły uczelnie publiczne, natomiast 12 badanych reprezentowało uczelnie niepubliczne. W badanej populacji 17 uczelni realizowało kształcenie na profilu praktycznym, natomiast 8 na profilu ogólnoakademickim. W grupie 50 badanych przedsiębiorstw 5 stanowiły mikroprzedsiębiorstwa, 19 małe, a 26 średnie (w badanej próbie nie znalazły się przedsiębiorstwa duże).

Najmniejszą grupę (6 podmiotów) stanowiły przedsiębiorstwa zlokalizowane w miejscowościach od 50–100 tys. mieszkańców, kolejną (17 podmiotów) stanowiły przedsiębiorstwa zlokalizowane w miejscowościach od 100–200 tys. mieszkańców, a 27 z nich zlokalizowanych było w miejscowościach powyżej 200 tys. mieszkańców.

W wyniku analizy ustalono, że wszystkie badane szkoły wyższe oraz wszystkie przedsiębiorstwa podejmowały współpracę w zakresie realizacji praktyk i staży. Do najistotniejszych form współpracy po stronie szkół wyższych zaliczono ponadto: udział pracowników przedsiębiorstwa w prowadzeniu zajęć dydaktycznych (72 proc.), realizację części zajęć dydaktycznych w siedzibie przedsiębiorstwa (60 proc.) oraz udział w tworzeniu programu kształcenia (60 proc.). Po stronie przedsiębiorstw do najważniejszych zaliczono: kształcenie podyplomowe (34 proc.), udział w tworzeniu programów kształcenia (34 proc.) oraz kształcenie dualne (24 proc.).

Wyniki badania wykazały, że oczekiwane formy wsparcia szkoły wyższej przez przedsiębiorstwo są zgodne z deklarowanymi formami wsparcia, a do najczęstszych zakresów zaliczyć należy wyposażenie pracowni patronackiej oraz wypożyczanie sprzętu do realizacji zajęć dydaktycznych.

Współpraca pomiędzy podmiotami z reguły przybiera postać formalną lub nieformalną. W zakresie objętym badaniem zauważono, że szkoły wyższe starają się nawiązać przede wszystkim współpracę formalną, podczas gdy dla przedsiębiorstw ma to mniejsze znaczenie.

Weryfikacja klasyfikacji barier podejmowania współpracy przez uczelnie i przedsiębiorstwa według miejsca ich występowania w relacji pomiędzy szkołami wyższymi a branżą hotelarską

Lokalizacja barier współpracy	Identyfikacja barier	Weryfikacja w badaniach (tak/nie/brak danych)
Uczelnie i przedsiębiorstwa	▪ brak zainteresowania współpracą (SK)	▪ nie stwierdzono
	▪ niezrozumienie potrzeb partnerów (SK)	▪ nie stwierdzono
Uczelnie	▪ konflikt interesów (SK)	▪ nie stwierdzono
	▪ niekorzystny wpływ na sytuację pracowników i/lub studentów (SK)	▪ nie stwierdzono
	▪ procedury i biurokracja (B)	▪ nie stwierdzono
	▪ słabe przygotowanie kandydatów na studia (SK)	▪ stwierdzono
	▪ obciążenie pracowników inną działalnością badawczą i/lub dydaktyczną (SK)	▪ stwierdzono
	▪ brak zaplecza instytucjonalnego do obsługi współpracy (B)	▪ stwierdzono
	▪ brak możliwości ponoszenia dużych nakładów na projekty badawczo-rozwojowe (F)	▪ nie stwierdzono
	▪ niewielka skłonność do podejmowania działań innowacyjnych (SK)	▪ nie stwierdzono

Lokalizacja barier współpracy	Identyfikacja barier	Weryfikacja w badaniach (tak/nie/brak danych)
	<ul style="list-style-type: none"> brak znajomości modeli i wzorców współpracy (B) 	<ul style="list-style-type: none"> stwierdzono
	<ul style="list-style-type: none"> niesprzyjająca kultura organizacyjna przedsiębiorstwa (B) 	<ul style="list-style-type: none"> stwierdzono

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bryła P., Jurczyk T., Domański T., klasyfikacja barier współpracy z otoczeniem gospodarczym przez uczelnie wyższe, Marketing i Rynek 5/2013, s. 10.

Rekomendacje – dotyczące podjęcia przez Sektorową Radę ds. Kompetencji Turystyka działań mających na celu usunięcie zidentyfikowanych barier

1. Zwiększająca się liczba studentów obcokrajowców to także zwiększająca się liczba pracowników zagranicznych, którzy muszą być przygotowani do sprzedaży lub świadczenia usług turystycznych w Polsce powodują, iż przygotowanie tej grupy do pracy w branży wymaga znacznej modyfikacji programu kształcenia w zakresie doboru przedmiotów i zapewnienia miejsc do realizacji praktyk zawodowych, prowadzonych nierzadko w języku obcym. Zadaniem SRKT powinno być stworzenie ogólnopolskiego portalu internetowego, na którym studenci z branży mogliby znaleźć miejsce odbywania praktyki lub stażu.

2. Badanie, którego wyniki zostały zaprezentowane w niniejszym raporcie powinny zostać rozszerzone o wyniki badań absolwentów dostępne w systemie ELA. SRKT mogłaby publikować ranking wysokości wynagrodzeń lub czasu poszukiwania pracy po studiach. Aktualne wnioski badań ekonomicznych losów absolwentów pozwalają stwierdzić, że studenci trybu stacjonarnego zarabiają znacznie mniej niż studenci trybu niestacjonarnego, a także dwukrotnie dłużej poszukują pracy. Oznacza to, że pracodawcy w branży poszukują przede wszystkim absolwentów posiadających doświadczenie zdobyte już podczas studiów, co także wzmacnia argument o konieczności większego sformalizowania studiów dualnych.
3. Zwiększająca się podaż usług oferowanych w obiektach 4 i 5* sprawia, że uczelnie powinny rozważyć możliwość prowadzenia wyspecjalizowanych kursów i szkoleń, po których absolwent będzie jeszcze lepiej przygotowany do pracy w przedsiębiorstwach świadczących usługi hotelarskie, w tym do zaspokojenia stale rosnących wymagań gości hotelowych.
4. Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że wśród barier po obu stronach dominują bariery społeczno-kulturowe, których przezwyciężenie zajmuje znacznie więcej czasu aniżeli barier finansowych czy też biurokratycznych. Działaniem niwelującym taki stan rzeczy powinny stać się cykliczne spotkania obu środowisk

inicjowanie przez SRKT. Również bardzo często na relacje obu środowisk silnie i negatywnie oddziałuje tak zwana luka komunikacyjna, której występowanie wynika zarówno z działalności po stronie nauki jak i biznesu. W przyszłości należałoby skupić się na organizacji większej liczby spotkań obu stron, aby zachęcić do bliższego poznania się, co z upływem czasu przełoży się także na wzrost zaufania do wzajemnych działań.

5. Dla szkół wyższych najważniejszym postulatem okazała się potrzeba umożliwienia prowadzenia zajęć w siedzibie przedsiębiorstwa. Tak duża potrzeba powinna mieć swój wyraz w opracowaniu standardu w zakresie profilu dualnego. Zadaniem SRKT powinno być wypracowanie standardu kształcenia dla studiów o profilu „dualnym”. Ponieważ trudno sobie wyobrazić kształcenie na profilu ogólnoakademickim jako studia dualne, SRKT powinna złożyć wniosek do MNiSW o doprecyzowanie nowego profilu. Standard powinien wymuszać realizację konkretnej liczby godzin w przedsiębiorstwie co wymusiłoby usuwanie barier między obiema stronami.
6. Oferta polskich przedsiębiorców dla studentów sprawnie komunikujących się w językach obcych jest całkowicie nieatrakcyjna. Zadaniem SRKT powinno być lobbowanie za uregulowaniem kwestii wynagrodzeń dla studentów w zakresie praktyk i staży, aby wynagrodzenie było bardziej atrakcyjne.

www.pracodawcyturystyki.pl
www.sgh.waw.pl/sektorowa-rada-turystyka

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

